

СТАНОВИЩЕ

на проф. д.п.н. Тодор Шопов
за дисертационен труд на тема „*Проучване на развитието на интеркултурната компетентност в гимназиалната степен в българското училище*“
с автор Рая Живкова-Крупева
за присъждане на образователната и научна степен „доктор“
в научно направление 1.3. Педагогика на обучението по...
(Методика на обучението по английски език)

Настоящото становище е съставено в съответствие с актуалния *Правилник за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в СУ „Св. Климент Охридски“*. Познавам като колега и научен консултант докторантката, ас. Рая Живкова-Крупева, и работата ѝ върху рецензирания дисертационен труд, изпълнен в рамките на докторантска програма към Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение към Факултета по класически и нови филологии в Софийския университет „Св. Климент Охридски“. Ас. Рая Живкова-Крупева е дългогодишен преподавател в Катедрата по методика на чуждоезиковото обучение, където работи като асистент по Методика на обучението по английски език. От самото начало научните ѝ интереси са в областта на взаимодействията между езика и културата и преподаването на език и култура. В този смисъл настоящият дисертационен труд е естествено продължение на дългогодишна научноизследователска дейност.

Дисертационният труд на тема *Проучване на развитието на интеркултурната компетентност в гимназиалната степен в българското училище* е в общ обем 231 стандартни страници. В структурно отношение той се състои от увод, 9 глави, заключение, списък на приносите, 6 публикации по темата (стр. 189) и библиография, състояща се от 87 заглавия (консултирана и цитирана) научна литература.

Изследователският проект е организиран в три етапа: първият етап е свързан с проучване на теорията за интеркултурната компетентност, през втория етап е проведена авторска анкета, а през третия етап е проведен обучителният експеримент.

В увода изследователският проект е описан подробно и представен като диаграма на потока на данните (DFD) на стр. 8. Диаграмата показва правилно планираните теоретична и емпирична част на изследването. Убеден съм, че поставените цели са постигнати успешно.

В първа глава са разгледани дефиниции на понятието „култура“, взаимодействието между езика и културата и е дефиниран конструкта „интеркултурна компетентност“. Предложен е триизмерен модел на интеркултурната компетентност, модификация на модела на Байрам (Burgin 1997), в който компонентите ѝ се разглеждат в три измерения: декларативни знания, умения и нагласи.

Във втора глава са разгледани обективистичната и конструктивистичната традиции в образованието, както и принципите на съвременното езиково обучение. Представени са четирите основни подхода за чуждоезиково обучение, отчитащи неразривната връзка между езика и културата – чуждокултурен, междукултурен,

мултикултурен и транскултурен, като за целите на дисертационния труд е избран мултикултурният подход. Разгледани са различни техники за преподаване на култура.

В трета глава се представят социолингвистичните аспекти на взаимодействията език – култура, език – мислене, мислене – култура.

В четвърта глава са разгледани различни инструменти за измерване на интеркултурна компетентност. Предложен е авторски инвентар за измерване на интеркултурната компетентност на ученици от паралелки с интензивно изучаване на английски език.

Пета глава представя спецификация на анкетата. В шеста глава се прави анализ на данните от предварителната анкета. В седма глава са описани обучителните дейности и проведения експеримент.

В осма глава са анализирани резултатите от експеримента и е проверена нулевата хипотеза.

Девета глава представлява заключение, в което са направени изводи въз основа на експеримента и са дадени конкретни препоръки за педагогическата практика.

Приемам формулираните приноси на докторанта (стр. 188), както следва:

1. Създаден е авторски модел за измерване на интеркултурната компетентност чрез нова анкета Инвентар на интеркултурната компетентност на ученици от паралелки с интензивно изучаване на английски език, (ИИКУПИА).
2. Разработен и внедрен е Модул от обучителни дейности и техники (МОДТ).
3. Доказано е, че интеркултурната компетентност може да бъде усъвършенствана чрез обучение по E2.
4. Доказано е, че предложеният Модул от обучителни дейности и техники (МОДТ) води до усъвършенстване на интеркултурната компетентност.

Смятам, че планирането, провеждането и написването на дисертацията показват висока степен на научна информираност и оригиналност. Това е доказателство за способностите на докторанта в областта на научноизследователската дейност и за наличието на добри възможности за самостоятелна работа.

Авторефератът коректно отразява всички основни идеи на научното изследване и съответства в структурно и съдържателно отношение на дисертационния труд.

По темата на дисертацията авторката представя *шест публикации* в авторитетни научни издания.

В заключение убеден съм, че представеният дисертационен труд напълно отговаря на изискванията, посочени в *Закона за развитие на академичния състав в Република България* и в *Правилника за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Софийски университет „Св. Климент Охридски“* и предлагам на членовете на уважаваното научно жури да присъдят на ас. Рая Живкова Крулева образователна и научна степен „доктор“ в научно направление 1.3. Педагогика на обучението по... (Методика на обучението по английски език).

27.04.2020 г.

Подпис:

/проф. д.п.н. Тодор Шопов/